

Lucrècia, de Magí Sunyer

Arola Editors, Tarragona 2005

La tradició clàssica ens ha transmès una sèrie de personatges femenins que han esdevingut motiu temàtic de diverses obres literàries de diferents èpoques. Si bé han estat dones de la tragèdia grega (Antígona, Medea, Fedra) les que més presència han aconseguit en aquesta tradició, una romana destaca quant a la seva projecció com a tema literari: Lucrècia. L'historiador romà Tit Livi, en la seva *Història de Roma* (llibre I, caps. 57-58), ens informa del drama protagonitzat per Lucrècia, la qual no suporta la vergonya de la seva violació per part de Sext Tarquini i decideix suïcidar-se després de fer jurar venjança al seu espòs, Col·latí, i al cabdill Brutus.

Magí Sunyer ens ofereix una tragèdia contemporània amb el títol de *Lucrècia*, que és el nom de la protagonista, i molt aviat ens fa evident amb poques paraules el personatge femení romà que li serveix de referència. Ja en el pròleg el diàleg entre Cecília i Maria, que comencen com a presentadores de l'acció però que acabaran implicant-s'hi, mitjançant un curiós creuament de plànols escènics, (Cec. «-Lucrècia ha mort una altra vegada; Mar. -No pot ser que Lucrècia hagi tornat a morir. No som a Roma, han passat més de dos mil anys») trasllada el drama romà al món contemporani, tot i que hagués pogut situar l'acció de la seva obra en qualsevol altra època, ja que, com fa dir a un dels seus personatges, «sempre hi haurà Lucrècies i Tarquinis».

El text no es queda en una simple recreació de la tragèdia de la dama romana sinó que incorpora un clar sentit de denúncia políticossal de la nostra societat, en la qual els poderosos abusen de la seva situació privilegiada com ho va fer també el romà Sext Tarquini. L'autor estructura l'obra en cinc actes, precedits d'un pròleg i seguits d'un epíleg, i fa al·lusió a la tradició literària anterior que ha tractat aquest mateix fet, esmentant Shakespeare i Ramis.

De tota manera, la *Lucrècia* de Magí Sunyer està plenament adaptada al nostre món: la protagonista no esdevé un símbol de l'honor que l'impedeix de seguir vivint després de ser violada, sinó que és constitueix en una defensora de la llibertat individual, capaç d'enfrontar-se a l'orgull del poderós. El Tarquini actual (Felip), si força la noia, més que endut per la passió, ho fa motivat per la seva prepotència que no admet que res ni nigu se li resisteixi,

---

convençut, sobretot, que amb els diners es pot comprar tot i tothom. L'amo està pel damunt del treballador, en aquest cas, representat pel marit de Lucrecia, Andreu, el Col·latí contemporani.

El valor de Lucrecia, símbol de la resistència contra qualsevol tirania, és emfasitzat amb sentències contundents: «Mai no podreu trastocar la injustícia en justícia ni em podreu obligar a estimar-vos contra la meua voluntat» (aquí Magí Sunyer té present la *Lucrecia* de Joan Ramis, 1746-1819).

El retrat de Felip, fruit de les seves pròpies paraules i dels comentaris que fan Cecília i Maria dels Tarquinis actuals a l'acte IV, posa en evidència la nefasta repercussió políticocial d'aquests tipus de persones, que abusen de la seva posició privilegiada.

En l'acte V, una "narradora" recita en vers el que serà el desenllaç de l'acció dramàtica amb el parany que Cecília i Maria, ara prenent part activa en la tragèdia, preparen a Felip.

Un epíleg, dialogat entre Cecília i Maria, serveix per deixar ben clar el sentit de la conclusió que Magí Sunyer vol transmetre amb la seva obra dramàtica: «Saps quina és la tragèdia?... Tarquí. Que, per molt que fem, Tarquí no mor, i tornarà a violar Lucrecia...», diu Cecília. Aquesta mateixa afegirà encara uns mots, carregats de pessimisme: «Rarament un Brutus la defensarà si no en pot treure un profit polític», amb els quals l'autor, amb una lúcida visió crítica, ens fa prendre consciència del panorama polític tan poc engrescador que ens toca viure.

JOSEP MARIA ESCOLÀ

Publicat al diari *El Punt* el 23 d'octubre de 2006